

Kakršna ocena, takšno znanje?

Mag. Jana Kruh Ipavec

O ocenjevanju znanja je že veliko napisanega in kljub temu se na vsakem srečanju z učitelji ali starši pogovarjamo o tej temi. »Ocene zaznamujejo otrokovo prihodnost,« je nekoč rekel Vlado Milekšič. Mislim, da se premalo zavedamo, kako ocena vpliva na otrokovo samopodobo, njegovo motiviranost do dela v razredu, obnašanje, odnos z vrstniki in ne nazadnje na nadaljnje izobraževanje.

Ko sem svoja otroka vprašala, kaj jima pomeni ocena, sta oba rekla, da jima ocena pove, koliko znata, ali pa, če dobim pet, znam, če dobim štiri ali manj, pa ne znam. Ob pregledu zvezkov, preizkusov znanja in vprašanj za ustno oceno, ki so zapisana v učenčevih zvezkih, se večkrat vprašam, kaj je definicija znanja in ali je znanje samo poznavanje dejstev, formul idr., kar se najpogosteje pojavlja v ocenjevanjih znanja in je tudi najlažje vrednotiti. Res pa je tudi, da je tako znanje kratkotrajno, ki ga moramo venomer ponavljati, saj ga učenci sproti pozabljajo.

Kar poučujemo in tako kot poučujemo, tako tudi ocenjujemo. Zato je sam proces poučevanja pred ocenjevanjem znanja bistvenega pomena. Od razumevanja učnega načrta, načrtovanja dejavnosti, izbire učnih metod in oblik dela, diferenciacije nalog in dejavnosti je odvisno, kako bo učitelj predstavil neko učno vsebino učencem in kako dobro jo bodo ti razumeli. Zato so ocene povratna

informacija ne samo učencem in staršem, temveč tudi učitelju, kaj je bilo dobro v samem procesu poučevanja in kaj bo moral spremeniti.

Kaj poleg didaktike pouka še vpliva na oceno? Kako bo učenec na dan ocenjevanja uspešen, je odvisno tudi od njegovega počutja (dobri/slabi dnevi), motivacije in samopodobe, odnosov v družini in njegovih zmožnosti. Ko govorimo o zmožnostih, takoj pomislimo na otroke s posebnimi potrebami, med katerimi so tudi otroci z nadpovprečnimi sposobnostmi, ki imajo kljub svojim močnim področjem slabše ocene. Kaj je vzrok? Morda učiteljeva nižja pričakovanja, halo efekt, strah pred ocenjevanjem zaradi učiteljevega nerazumevanja težav učenca ...?

Težko je odgovoriti na vprašanje, ki sem si ga zastavila na začetku, saj na to, kakšno oceno bo dobil učenec, vpliva veliko dejavnikov. Zato lahko sklenem, da je znanje, ki ga pokaže učenec, le v manjši meri del ocene.

Prepričana sem, da boste ob branju prispevkov razrešili marsikatero dilemo, nekatera vprašanja in pomisleki pa bodo ostali in se pojavili vsako leto, ob novi generaciji učencev. Naj vam bo spremljanje in opazovanje učencev smerokaz pri načrtovanju poučevanja in učenčeva ocena informacija o tem, ali ste bili uspešni v procesu poučevanja. ■